

A 2011-ben készített felmérést a vegyipar területén foglalkoztatott több műszakos munkarendben dolgozó munkavállalók körében végezték el. A Vegyipari Dolgozók Szakszervezetének (VDSZ) a leszűrt tapasztalatokat a Döntéshozók figyelmébe ajánlja.

Felmérést készített a több műszakos dolgozók körében a VDSZ, hogy alátámassza a karkedvezményes nyugdíj létjogosultságát, amelyért évek óta harcol. A szakértői jelentésből egyértelműen kiderül, hogy a huzamosabb ideje több műszakban dolgozók szervezetét annyira megviseli az éjjel-nappali munka, hogy az öregségi nyugdíjig való foglalkoztatásuk szó szerint életveszélyes lehet. A VDSZ vezetői remélik, a felmérésből kiderült riasztó tényekkel eltántoríthatják a döntéshozókat a rendszer végleges eltörlésétől.

A szakszervezet szakmai egyeztetést követel e témában – is –, hogy hozzáértői segítséget nyújtson a kedvezmény eltörlése helyett annak állandósításához, s a karkedvezmény fogalmának a tisztázásához. Jellemző ugyanis, hogy még maguk a döntéshozók is rendszeresen összekeverik a korengedmény és a karkedvezmény fogalmát.

A többműszakos munkarend:

a munkáltató napi üzemelési ideje meghaladja a munkavállaló napi teljes munkaidejét, például napi 24 óra a munkáltató működési ideje és ezért napi egyszer 8 órában nem tudja foglalkoztatni a munkavállalókat, akik így három műszakban végeznek munkát (például reggel 06 órától délután 14 óráig, a következő műszakban délután 14 órától este 22 óráig, valamint az éjszakai műszakban este 22 órától reggel 06 óráig).

Többműszakos munkarend tehát akkor valósul meg, ha a munkavállalók időszakonként rendszeresen egy napon belül egymást váltva végzik azonos tevékenységüket és a munkáltató működési ideje a rendes napi 8 órás munkaidőt meghaladja.

A műszakos munka miatt kialakuló állandó fáradtság

megnöveli a hibázások gyakoriságát és az abból származó munkabalesetek gyakoriságát. A munkabaleseti statisztikai adatok 80 százalékban az emberi tényezők negatív szerepét igazolják. A hosszú munkaidő, az intenzív munkavégzés mellett leginkább a műszakos munka csökkenti a munkavégzés biztonságát.

Az alvás - ébrenlét zavara miatt az éjszakai munkák alatti álmoság, a 10 – 20 százalékban is előforduló „mikroalvások” direkt módon, az állandó fáradtság a figyelemkoncentráció csökkenése és alkalmazkodási zavarok következtében vezet munkabalesetek kialakulásához.

A VDSZ felmérésében szereplő munkavállalók közül 33 százaléka jelezte, hogy már volt munkabalesete.

Az elemzések azt igazolták,

hogy a szokatlan munkaidőben dolgoztató vállalatoknál a hétvégi munka miatt 1,3-szor, az éjszakai és műszakos munka miatt 1,6-szor gyakoribbak a betegségek és hiányzások.

A karkedvezményes nyugdíjazás a műszakos munkások és a szokatlan munkaidőben dolgozók részére számos európai országban az elmúlt évtizedek során alkalmazott gyakorlat, bár az egyes országok és az egyes vállalatok között is jelentős különbségek vannak. Belgiumban az éjszakai munkát végzők számára a karkedvezményes nyugdíj 25 százalékkal gyakoribb, mint azoknál a vállalatoknál, ahol nincs éjszakai munka.

Svédországban, ahol a változó munkaidőben foglalkoztató vállalatok száma az EU21 átlaga felett van, a karkedvezményes nyugdíj feltételei is jobbak. Németországban vagy Franciaországban az éjszakai munkát megkövetelő vállalatoknál sokkal kisebb a karkedvezményes nyugdíj lehetősége.

A felmérés szerint a karkedvezmény rendszere az elmúlt években egyre nagyobb nyomás alá került, erős a törekvés arra, hogy az elkövetkező tíz évben kikerüljön a kompenzáció rendszeréből. Ez azonban azt is felveti, hogy a változó munkaidőben végzett munka, vagy az éjszakai munka kompenzációjának új formáit kell megvalósítani. A vállalatoknak tehát nemcsak a munkaidő ilyen formáiban jól ismert egészségi kockázatokat kell kezelniük, hanem az idősödő munkaerő foglalkoztatási problémáit is.